

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ...

Εγώ, η Μαρία Κάλλας

Από τον ΧΡΗΣΤΟ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

32 ΧΡΟΝΙΑ συμπληρώθηκαν από τον θάνατο της Ελληνίδας υψιφώνου Μαρίας Κάλλας. Πέθανε στις 16 Σεπτεμβρίου 1977 στο Παρίσι από καρδιακή προσβολή, σε ηλικία 53 ετών. Η επικήδεια λειτουργία τελέστηκε 4 μέρες μετά, 20 Σεπτεμβρίου, στην εκκλησία του Αγ. Στεφάνου στο Παρίσι. Η σορός της αποτεφρώθηκε στο κρεματόριο του Pere Lachaise. Η τεφροδόχος εκλάπη το 1978 και, όταν βρέθηκε ξανά, μεταφέρθηκε στην Ελλάδα και, κατά την επιθυμία της, διασκορπίστηκε άνοιξη του 1979, στη θάλασσα.

Στις 4.2.2001 η «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία» δημοσίευσε ένα απόσπασμα για «τη θλιβερή ιστορία με την τέφρα της Μαρίας Κάλλας», από το βιβλίο «Ο κουραδοκόφτης» του Ηλία Πετρόπουλου, που έκανε μεγάλη αίσθηση. Στο απόσπασμα αυτό, ο Πετρόπουλος περιγράφει πώς «η Μαρία Κάλλας ετιμήθη από το ελληνικό κράτος με μian άτιμη μεταθανάτια τελετή».

Ένα απάνθισμα από διάφορες κουβέντες που είπα κατά καιρούς η μεγάλη λυρική τραγουδίστρια παραθέτουμε στη συνέχεια. Κουβέντες που θα μπορούσαν να ήταν και μια σύντομη, αποσπασματική αυτοβιογραφία, αλλά και «ακτινογραφία» του χαρακτήρα της.

- *Πρώτα, έχασα τη φωνή μου. Επειτα, έχασα τη σιλουέτα μου. Και μετά, έχασα τον Ωνάση.*

- *Πίστεψέ με, ο έρωτας είναι πολύ καλύτερος χωρίς τον γάμο.*

- *Προετοιμάζομαι για τις πρόβες όπως θα προετοιμαζόμουν την ημέρα του γάμου μου.*

- *Μια όπερα αρχίζει πολύ πριν ανεβεί η αυλαία και τελειώνει πολύ μετά την πτώση της. Για μένα, ξεκινά μέσα στη φαντασία μου, γίνεται μέρος της ζωής μου και μένει ζωντανό κομμάτι της ζωής μου για πολύ καιρό μετά την αναχώρησή μου από τη σκηνή.*

- *Δεν θα σκότωνα ποτέ τους εχθρούς μου. Αλλά θα τους ανάγκαζα να γονατίσουν μπροστά μου και να μου ζητήσουν συγγνώμη. Μπορώ να το κάνω. Πρέπει να το κάνω. Και θα το κάνω.*

- *Θα ήθελα να ήμουν απλώς «η Μαρία». Όμως, υπάρχει η «Λα Κάλλας», που απαιτεί από μένα να κουβαλώ διαρκώς μαζί μου την αξιοπρέπεία της.*

- *Ημουν ανέκαθεν πολύ ωριμότερη από την ηλικία μου - και όχι πολύ εντυχιμένη. Δεν είχα φίλους και φίλες της ηλικίας μου. Μακάρι να μπορούσα να επέστρεφα στα παιδικά μου χρόνια. Να τα ζούσα ξανά. Να απολάμβανα το παιχνίδι μαζί με τα άλλα κορίτσια. Πόσο ανόητη ήμουν!..*

- *Θα έπρεπε να υπάρχει ένας νόμος που να απαγορεύει στους γονείς ή σε οποιονδήποτε άλλον να βάζουν μικρά παιδιά να δίνουν παραστάσεις. Τα παιδιά πρέπει να αφήνονται να απολαύσουν μια υπέροχη και ξέγνοιαστη παιδική ηλικία. Δεν πρέπει να τους αναθέτουμε τόσο πολλές ευθύνες, σε τόσο τρυφερές ηλικίες.*

Το δηλητήριο που ρυπαίνει τον διάλογο

Του Antony Lerman*
The guardian

Οι απαράδεκτες επιθέσεις με στόχο οργανώσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων που διερευνούν την επίθεση του Ισραήλ στη Γάζα τον περασμένο Ιανουάριο επιβεβαιώνουν την παρατήρηση του Τσόρτσιλ: «Ένα ψέμα έχει κάνει τον μισό γύρο του κόσμου προτού η αλήθεια προλάβει να βάλει τα παπούτσια της». Η αποστολή με επικεφαλής τον Νοτιοαφρικανό δικαστή Ρίτσαρντ Γκολντστόουν, η οποία συγκροτήθηκε από το Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (UNHRC), είναι το πιο πρόσφατο θύμα. Πριν ακόμα γίνει η επίσημη δημοσίευση των ευρημάτων της, δέχτηκε επιθέσεις που ρυπαίνουν τον δημόσιο διάλογο.

Πρόσφατα, η οργάνωση Human Rights Watch (HRW) απάντησε πολύ διεξοδικά σε μια καταϊγίδα χυδαίων επιθέσεων στην αξιοπιστία της και στο προσωπικό της. Ωστόσο, ισχυρισμοί τελείως αβάσιμοι -για παράδειγμα, ότι έχει δεχτεί χρηματοδότηση από τη Σαουδική Αραβία ή ότι δεν υπέβαλε την επικριτική για το Ισραήλ έκθεσή της στις ισραηλινές Ενοπλες Δυνάμεις προτού την δημοσιεύσει- εξακολουθούν να ανακυκλώνονται. Η HRW έκανε το λάθος να μην προβλέψει ότι το παράξενο για πολλούς χόμπι του Μαρκ Γκαλάσκο, του ειδικού της σε θέματα όπλων (συλλέγει γερμανικά και αμερικανικά αναμνηστικά αντικείμενα από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο) θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ώστε να αμφισβητηθεί η αξιοπιστία των επικριτικών εκθέσεών του για τη συμπεριφορά του Ισραήλ στη Γάζα. Όταν η ιστορία αυτή βγήκε πρόσφατα στην επιφάνεια, η εξίσωση που περιείχαν ορισμένοι ισχυρισμοί -συλλεκτης «ναζιστικών» αντικειμένων συν «επικριτής του Ισραήλ»- ήταν αβάσιμη και συκοφαντική. Το γεγονός ότι είχε επίσης συντάξει αναφορές επικριτικές για τη Χαμάς και τη Χεσμπολάχ αγνοήθηκε.

Ο κόσμος των ανθρώπινων δικαιωμάτων δεν είναι υπέρνω κριτικής. Η UNHRC δεν

διακρίνεται για αμεροληψία απέναντι στο Ισραήλ. Ο Γκολντστόουν δέχτηκε να αναλάβει τον ρόλο του μόνο αφότου ο πρόεδρος του συμβουλίου συμφώνησε να καλύπτει η έρευνα όλες τις πλευρές της διαμάχης και όχι μόνο το Ισραήλ. Όμως, η δυσπιστία από μόνη της δεν μπορεί να εξηγήσει τις τρομακτικές διαστάσεις των επιθέσεων που δέχονται οργανώσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων, ανάμεσά τους και όλες οι ισραηλινές.

Εκείνοι που προωθούν την ιδέα του «νέου αντισημιτισμού» -ότι το Ισραήλ είναι ο συλλογικός Εβραϊός που καταδιώκεται από τη διεθνή κοινότητα- επιρρίπτουν μεγάλο μέρος της ευθύνης στο διεθνές κίνημα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ανίκανοι να αντιμετωπίσουν το γεγονός ότι η κατοχή και οι ακροδεξιές κυβερνήσεις έχουν μετατρέψει το Ισραήλ σε τραμπούκο της γειτονιάς, και παρερμηνεύοντας τις επιπτώσεις στις εβραϊκές κοινότητες ως εγκατάλειψη από τις προοδευτικές δυνάμεις και τις κυβερνήσεις, πολλοί Ισραηλινοί ηγέτες και διαμορφωτές της κοινής γνώμης έχουν γίνει οι πιο άγριοι επικριτές του κινήματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Με την κατηγορία του αντισημιτισμού να πλαισιώνει αυτή την επίθεση, η λογική συζήτηση γίνεται ανέφικτη.

Χαρακτηρίζοντας μεροληπτικές τις εκθέσεις των οργανώσεων ανθρώπινων δικαιωμάτων, οι λογχοφόροι της επίθεσης αυτής ενισχύουν τη βλάβη που επιφέρει το Ισραήλ στον ίδιο τον εαυτό του. Βάζει το Ισραήλ στην παρέα εκείνων που κατά συρροήν παραβιάζουν τα

ανθρώπινα δικαιώματα και που κάνουν τα ίδια παράπονα. Και όταν αρνείται να απαντήσει στις επιστολές της HRW, όταν απαγορεύει την είσοδο της αποστολής Γκολντστόουν στο Ισραήλ, όταν περιφρονεί τις μαρτυρίες των κατοίκων της Γάζας εκτός κι αν υποστηρίζουν την ισραηλινή εκδοχή για την εισβολή, και όταν επιτρέπει στον στρατό να κάνει ο ίδιος έλεγχο στον εαυτό του, το Ισραήλ δείχνει ότι δεν μπορεί ούτε καν να ανεχθεί τη λογική κριτική.

Ο Γκολντστόουν, στο μεταξύ, έχει προσελκύσει επιπλέον βολές από ορισμένους, που τον αποκαλούν «προδοτή Εβραίο». Θα έλεγαν το ίδιο για έναν άλλο Εβραίο, τον Ρενέ Κασέν, έναν από τους κύριους συντάκτες της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, το 1948; Ο Κασέν είχε επηρεαστεί βαθιά από το Ολοκαύτωμα και η οικουμενική διακήρυξη είχε συνταχθεί σε άμεση αντίδραση προς αυτό. Περιέχει τις θεμελιακές αρχές πάνω στις οποίες οι σημερινές οργανώσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων βασίζουν τη δράση τους. Ο δικαστής Γκολντστόουν είναι δικαιούχος του κληροδοτήματος του Κασέν.

Χρωστάμε τόσο στους Παλαιστίνιους όσο και στους Ισραηλινούς να ακούσουμε τον δικαστή Γκολντστόουν με ανοιχτό μυαλό - μπορεί να μας φέρει πιο κοντά στην αλήθεια για το τι συνέβη στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια στη Γάζα τον Ιανουάριο του 2009.

* Ο Αντονι Λέρμαν είναι πρώην διευθυντής του Ινστιτούτου Ερευνας Εβραϊκής Πολιτικής.

